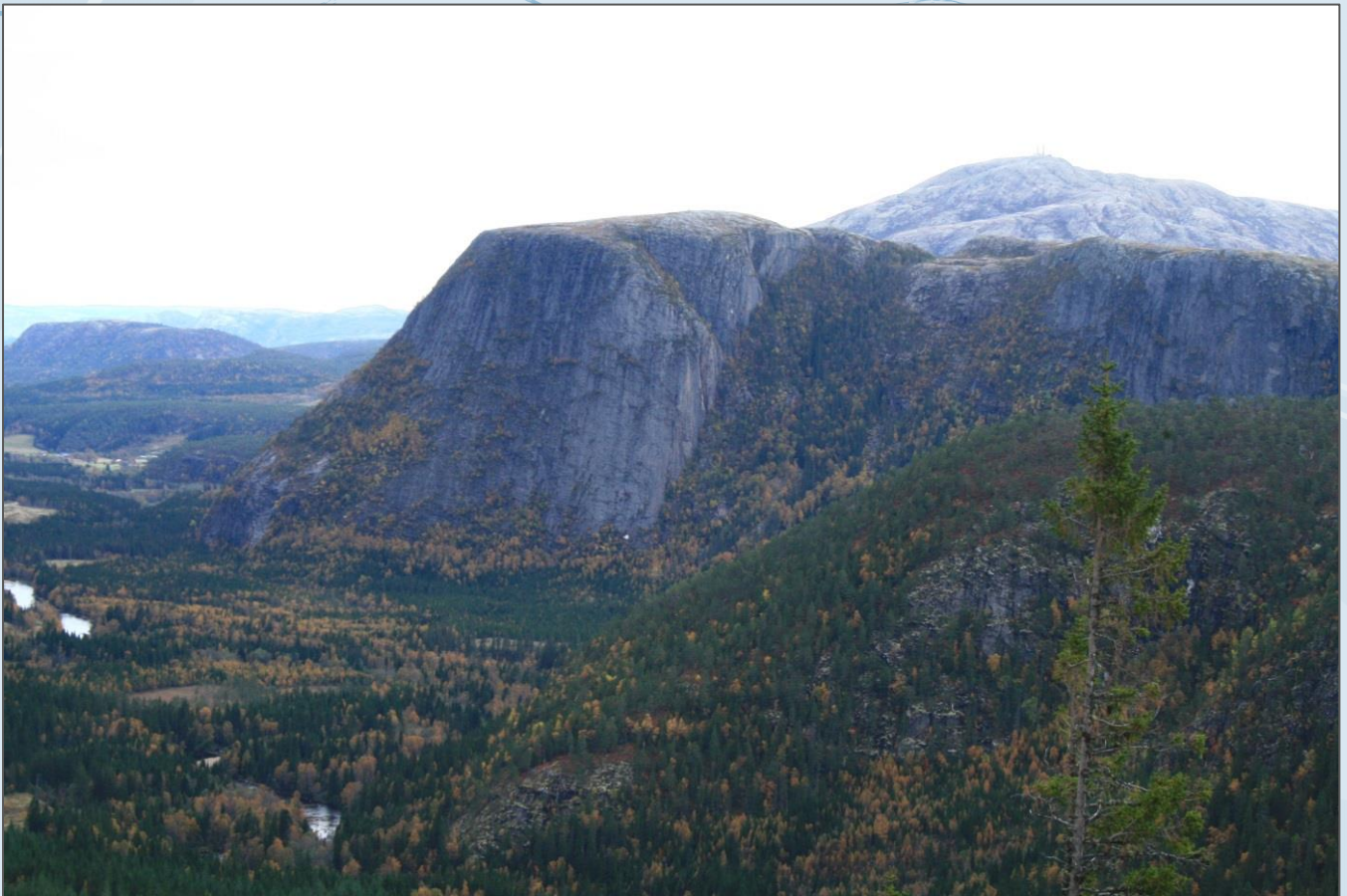

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Aunskardet- Lakshølhaugen naturreservat

2016 - 2026

Rapport 2016-10

Innhold

Forord	3
1 Innledning	4
1.1 Verneformål	4
1.2 Områdebeskrivelse	4
1.2.1 Vegetasjon	5
2 Naturmangfoldloven	6
3 Historikk	6
3.1 Verneprosess	6
3.2 Brukshistorie	6
4 Dagens status	6
4.1 Kunnskapsstatus	7
4.2 Verneverdier	7
4.3 Bruk av området	9
5 Forvaltning av Aunskardet-Lakshølhaugen naturreservat	9
5.1 Trusler mot verneverdiene	10
5.2 Overvåkning og informasjon	10
5.3 Retningslinjer for brukerinteresser	10
5.3.1 Reindrift og samiske interesser	11
5.3.2 Landbruk	12
5.3.3 Jakt og fiske	13
5.3.4 Friluftsliv	13
5.3.5 Redning og øvelser	14
5.3.6 Kraftlinje	15
6 Oppsyn og administrasjon	15
6.1 Dispensasjonssøknader	15
7 Kilder	16
Vedlegg 1. Verneforskrift	17
Vedlegg 2. Artsmangfold	21
Vedlegg 3. Miljørettsprinsipper ved saksbehandling	22
Vedlegg 4. Bruk av naturmangfoldloven §§ 8-12	23
Vedlegg 5. Vernekart	24

Forkortelser:

FMNT – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

SNO – Statens naturoppsyn

Forord

Aunskardet-Lakshølhaugen naturreservat ble opprettet desember 2015. Det ble meldt oppstart med forvaltningsplanarbeidet samtidig med vernevedtaket, og forvaltningsplanprosessen startet med et oppstartsmøte på Namdalseid 26.05.16. Forvaltningsplanutkastet er utarbeidet av FMNT.

Formålet med vernet av Aunskardet og Lakshølhaugen er å bevare et variert område med naturskog. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor verneforskriftens rammer og skal fungere som et praktisk hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten. Formålet med forvaltningsplanen er å etablere gode forvaltningsordninger for å ivareta både verneverdier og brukerinteresser. Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto av Eldar Ryan.

1 Innledning

1.1 Verneformål

Verneformålet til Aunskardet-Lakshølhaugen naturreservat (ifølge § 1, vedlegg 1)

Formålet med naturreservatet er å sikre et variert område med naturskog. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold, særlig knyttet til truet og sjelden natur som boreal regnskog og arter typiske for denne naturtypen. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

1.2 Områdebeskrivelse

Aunskardet-Lakshølhaugen naturreservat ligger nord i Namdalseid kommune, sørvest for Hemna, og dekker et areal på 3890 dekar. Området dekker mye skog, bratte fjellsider og noe fjellterreng over tregrensa. Naturreservatet berører gnr./bnr. 154/40, 179/1, 180/10 og 180/12.

Figur 1. Gammel kjerrevei gjennom Aunskardet. Foto: Eldar Ryan, FMNT.

Tekniske inngrep

- Gammel kraftgate gjennom Aunskardet. Kraftlinja er demontert.
- Kraftlinje gjennom Lakshølhaugen.
- Gammel kjerrevei inn i Aunskardet som går over i sti.

Figur 2. Kart over Aunskardet-Lakshølhaugen naturreservat. Kraftlinja gjennom Aunskardet er demontert. Den gamle kjerreveien /stien følger i stor grad denne traséen (se vedlegg 5).

1.2.1 Vegetasjon

Det går en bekkedal i Aunskardet der det finnes kystgranskog, ispedd noen løvtrær, i dalbunnen. Den eldste skogen finnes lengst opp i dalen, da den nedre delen er preget av gamle gjennomhogster. Det finnes derfor også mer død ved i den øvre delen av bekkedalen. I den nedre delen finner vi imidlertid rik lavflora på trærne, særlig på rogn.

Lungeneversamfunnet er også ganske godt utviklet. På Lakshølhaugen finnes furuskog med naturskogpreg, der gamle trær (over 150 år) forekommer spredt. I rasmarka nedenfor Skardbergfjellet er karplantefloraen relativt rik. Her finnes også en liten almeforekomst. Det finnes også relativt godt utviklete *lungeneversamfunn* på gamle løvtrær.

2 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven §§ 8-12 skal (i henhold til § 7) legges til grunn som retningslinjer for vedtak som berører naturmangfold. I vedlegg 4 står det beskrevet hvordan disse prinsippene er brukt i utformingen av forvaltningsplanen.

3 Historikk

3.1 Verneprosess

Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat ble opprettet i 2015 gjennom ordningen med frivillig vern.

3.2 Brukshistorie

Det har tidligere foregått hogst i Aunskardet, særlig i nedre deler. Den gamle kjerrevegen har trolig blitt brukt i forbindelse med skogsdrift.

4 Dagens status

Området bærer preg av gamle gjennomhogster, særlig i nedre del av Aunskardet, men det er funnet flere krevende arter i området og det virker som naturen har en god økologisk tilstand. Noe av grana kan med fordel tas ut i enkelte områder for å hindre at løvtrær med rik lavflora utkonkurreres.

Figur 3. I dalbunnen av Aunskardet finnes kystgranskog. Foto: Eldar Ryan, FMNT.

4.1 Kunnskapsstatus

Det er gjennomført flere biologiske undersøkelser i området. Aunskardet ble undersøkt i forbindelse med boreal regnskog-prosjektet til Direktoratet for Naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) på slutten av 90-tallet (Gaarder mfl. 1997). Det er i senere tid gjennomført naturtypekartlegginger i Aunskardet (Holien 2003; Hofton 2014a) og på Lakshølhaugen og Skardbergfjellet (Hofton 2014b).

4.2 Verneverdier

Rødlistearter

Den per dags dato nyeste versjonen av norsk rødliste for arter ble offentliggjort i 2015 (Henriksen og Hilmo 2015). Rødlistens kategorier er RE (regionalt utdødd), CR (kritisk truet), EN (sterkt truet), VU (sårbar), NT (nær truet) og DD (datamangel). Kategoriene er inndelt etter artenes risiko for å dø ut.

Lungeneversamfunn

Også kalt *lobarionsamfunn*. En gruppe kravstore bladlaver som er avhengig av høy luftfuktighet og skoglig kontinuitet (lang tid uten hogst). Typiske lobarionarter er blant annet lungenever, skrubbenever, vengelay og gullprikklav (Klepsland 2015).

Kryptogamer

Samlebegrep for sporeplanter. Sopp, alger, lav og mose kommer inn under denne betegnelsen.

Det er registrert 11 rødlista arter i verneområdet, hvorav seks er klassifisert som «sårbare» og fem som «nær truet». Mange av disse har kystgranskogen som levested. Kystgranskog er en sterkt truet (EN) naturtype som er prioritert i skogvernet. Kystgranskog finnes kun på kysten av Trøndelag og Nordland og har vært i sterk tilbakegang grunnet hogst og andre arealendringer. Rasmarka nedenfor Skardbergfjellet er dominert av løvtrær og her finnes rik og frodig vegetasjon. Det er kartlagt sju kjerneområder i verneområdet. Disse er kartfestet i figur 4 og beskrevet i tabell 1. I vedlegg 2 finnes en liste over rødlista arter som er funnet i verneområdet.

Kjerneområder

Kjerneområder er biologisk viktige områder innenfor verneområdet. Slike områder inneholder gjerne større tettheter av rødlistearter, nøkkelementer eller indikatorarter enn resten av arealet, og består ofte av viktige- eller rødlista naturtyper.

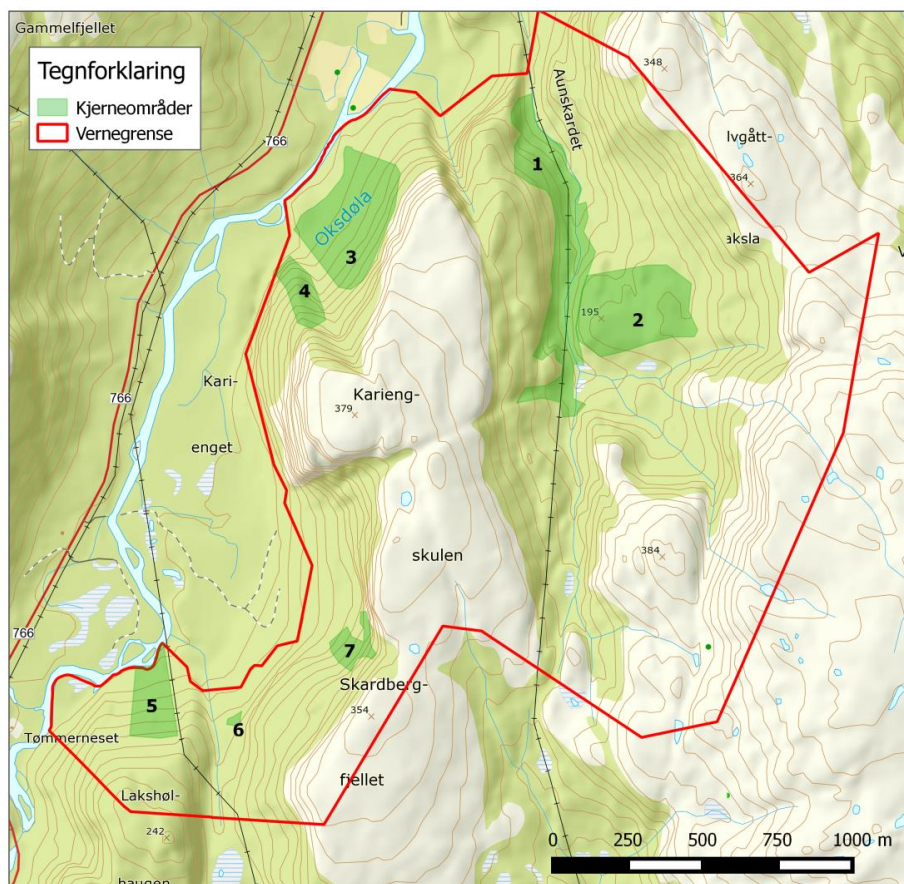
Verdivurdering av kjerneområder

Svært viktig (A): Lokaltiteter med arter eller naturtyper i rødlistekategoriene «kritisk truet» (CR) eller «sterkt truet» (EN). Lokaltiteter vurderes også som «svært viktige» dersom det er sannsynlig at slike arter finnes der.

Viktig (B): Lokaltiteter med rødlistearter i kategorien «sårbar» (VU), eller lokaltiteter hvor det er sannsynlig at disse forekommer. Lokaltiteter kan også vurderes til kategori B dersom de inneholder flere arter i kategorien «nær truet» (NT), eller dersom den inneholder naturtyper i kategoriene VU eller NT.

Lokalt viktig (C): Lokaltiteter som ikke når opp til prioritering i B-kategori, men som kan være viktige i lokal sammenheng.

(Direktoratet for naturforvaltning 2007)

Figur 4. Kjerneområder i Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat. Beskrivelse av kjerneområdene finnes i tabellen nedenfor.

Tabell 1. Beskrivelse av kjerneområdene i Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat. Mer detaljert beskrivelse finnes i naturbase.no (Miljødirektoratet 2016).

Nr.	Kjerneområde	Naturtype	Spesielle forekomster	Verdi
1	Aunskardet	Kystgranskog med løvtrær	Bekkekløft. Rik lavflora på løvtrær og stammer av gamle grantrær. Funn av gullprikklav.	B
2	Aunskardet Ø	Gammel kystfuruskog	Fattig kystfuruskog med noen naturskogarter på død ved av gran og furu.	C
3	Aunet sør	Rik edellauvskog	Noe alm og en del osp. Rike <i>lungeneversamfunn</i> og rik karplanteflora.	B
4	Kariengskulen	Kystgranskog	Området er kun observert fra vegen, men kan inneholde interessante <i>kryptogamer</i> .	C
5	Lakshøhaugen N	Kystskog med løvtrær	Middels rik lavflora på osp og rogn. Godt utviklet <i>lungeneversamfunn</i> . Noe gran kan med fordel tas ut for å fremme verneverdiene knyttet til løvtrærne.	B
6	Skardbergfjellet V	Gammelt ospeholt	<i>Lungeneversamfunn</i> , og ellers noe interessant lavflora, deriblant funn av knappenålslaven ospenål.	C
7	Skardbergfjellet	Rasmark-almeskog	Rik og frodig vegetasjon med forekomst av alm. Godt utviklet <i>lungeneversamfunn</i> på løvtrær.	B

4.3 Bruk av området

Reindrift

Området ligger i Fosen reinbeitedistrikt. Området har til nå vært lite brukt som beiteområde, men kan bli viktigere som vinterbeite i årene som kommer dersom andre vinterbeiter i distriktet blir berørt av omfattende vindkraftutbygging.

Jakt og fiske

Verneområdet er et kjerneområde for elgjakt. Det foregår laksefiske i Oksdøla, vest for området.

Friluftsliv

Dette er et flott turområde, med til dels dramatisk natur og topografi, men området er trolig ganske lite brukt.

5 Forvaltning av Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat

Naturreservatet skal forvaltes i tråd med verneforskriften. Her finnes vernebestemmelsene for naturreservatet, unntak fra vernebestemmelsene, og dispensasjonsbestemmelser.

Miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer for behandling av eventuelle dispensasjonssøknader.

5.1 Trusler mot verneverdiene

Verneområdet er ikke utsatt for noen umiddelbare trusler, men høy elgbestand kan være en trussel for rogn og andre rikbarkstrær, samt det biologiske mangfoldet knyttet til disse.

5.2 Overvåkning og informasjon

Forvaltningsmyndigheten (FMNT) kan initiere oppsyn, overvåking eller tiltak i naturreservatet. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av forvaltningstiltak kan være SNO, grunneier og eventuelle eksterne aktører.

Siden naturverdiene ikke er utsatt for noen umiddelbare trusler, er det ikke på nåværende tidspunkt vurdert å være nødvendig med noen konkrete forvaltningstiltak. Det er imidlertid viktig å informere folk som bruker området om naturreservatet og naturverdiene som finnes her. Området er derfor merket med verneskilt ved stien gjennom Aunskardet og langs Oksdøla. Det bør jevnlig foretas befaringer i området for å vurdere om det er behov for nye forvaltningstiltak.

Tabell 2. Tiltak- og overvåkingsplan for naturverdiene i Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat. Tabellen er delt inn i tiltak / overvåking, når det skal utføres og hvem som er ansvarlig.

Tiltak	Overvåking	Når?	Ansvarlig
Skiltmerking med verneskilt		Utført 2016	FMNT
Vurdere behov for uttak av gran i kjerneområde 5 og 6.		2017-2020	FMNT
	Følge med eventuelle kjørespor dersom det blir gitt dispensasjon til bruk av ATV.	Årlig	FMNT / SNO

Skjøtsel

Det pågår ikke skjøtsel i Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat i dag, og det trenger ikke bli aktuelt siden verneformålet omfatter bevaring av naturskog. Det kan imidlertid bli aktuelt å ta ut noe gran i kjerneområde 5 og 6 for å gi bedre plass og lysforhold til løvtrærne.

Skjøtsel kan, ifølge naturmangfoldloven § 47, brukes for å bevare den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet.

5.3 Retningslinjer for brukerinteresser

Det er tillatt å bruke naturreservatet til blant annet beiting, jakt, fiske og friluftsliv og i verneforskriften står det spesifisert hva slags aktivitet som er direkte tillatt i naturreservatet, samt hva som må omsøkes. For generelle vernebestemmelser og regulering av ferdsel, se verneforskriften i vedlegg 1.

Forklaring av verneforskriften §§ 3-8

§ 3 Fastsetter hva som ikke er tillatt i Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat.

§ 4 Unntak fra vernebestemmelsene i § 3.

§ 5 Fastsetter hva som ikke er tillatt av ferdsel.

§ 6 Unntak fra ferdselsbestemmelsene i § 5.

§ 7 Fastsetter tiltak som sees på som nødvendige, og som er drøftet gjennom verneprosessen. Tiltakene må omsøkes, men det gis vanligvis dispensasjon. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.

§ 8 Det kan gis dispensasjoner til tiltak som ikke er fastsatt i § 7 dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig (*ifølge naturmangfoldloven § 48*).

5.3.1 Reindrift og samiske interesser

Formålet med vernet av Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Naturreservatet skal forvaltes slik at rasjonell reindrift skal kunne foregå. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner og alle tiltak som kan skade disse må forelegges sametinget. Reindrift i naturreservatet reguleres i all hovedsak av reindriftsloven, med distriktsplanen som et viktig bindeledd til verneforskriften og forvaltningsplanen.

Bål

Uttak av småvirke til bål er direkte tillatt i verneforskriften, men tørr gran og furu (gadd) skal ikke felles (*ifølge § 4 punkt i*).

Motorferdsel

Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift er tillatt (*ifølge § 6 punkt c*), men leiekjørere må medbringe skriftlig dokumentasjon fra reieier / reindriftsansvarlig. Det kan gis flerårige tillatelser til start og landing med helikopter, samt bruk av lett terrenggående motorkjøretøy (*ifølge § 7 punkt g og h*).

Retningslinjer

Reinbeitedistriktene er pålagt å utarbeide distriktsplan, jf. § 62.i reindriftsloven. Distriktsplanen skal vise hvilke terrenggående kjøretøy som brukes, samt ha bruksregler for motorisert ferdsel på barmark. Etter reindriftslovens § 23 skal motorisert ferdsel på barmark begrenses mest mulig og så langt som mulig foregår etter faste traseer. Motorisert ferdsel på barmark, beskrevet gjennom distriktsplan, kan godkjennes flerårig.

Rydding av flyttleier og kjøretraséer

Vedlikehold og rydding av flyttleier og kjøretraséer vist i forvaltningsplan er tillatt (*ifølge § 4 punkt m*). Foreløpig er det ikke behov for dette, men forvaltningsplanen kan revideres hvis behovene oppstår.

Gjerder, samleanlegg og brensel

Nødvendig uttak av bjørk og småvirke til brensel for bruk på stedet, samt til vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr er tillatt (*ifølge § 4 punkt l*). Ved skal ikke transporteres ut av området. Det kan gis tillatelse til oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift (*ifølge § 7 punkt i*). Medbrakte stolper og gjerder kan settes opp midlertidig uten søknad. Med «midlertidig» menes gjerder og anlegg som fjernes innen 1 år etter de er satt opp.

Retningslinjer

Uttak av bjørk og småvirke

Det skal ikke tas ved fra kjerneområdene i naturreservatet (figur 4).

Tørr gran og furu (gadd og læger) og død ved skal ikke hogges eller fjernes fra naturreservatet.

Tradisjonelt samisk håndverk

Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji (tradisjonell samisk husflid og bruksgjenstander) er tillatt. Dette gjelder ikke uttak av planter på rødlista eller særegne vekstformer på trær (for eksempel rikuler) (*ifølge § 4 punkt k*).

Kulturminner

Det kan søkes om dispensasjon fra vernebestemmelsene for istandsetting, skjøtsel og vedlikehold av kulturminner (*ifølge § 7 punkt d*).

5.3.2 Landbruk

Beiting

Beiting er tillatt i Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat (*ifølge § 4 punkt d*). Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt, men uttransport av syke og skadde bufe med motorkjøretøy er tillatt. Det skal benyttes kjøretøy som er skånsomme mot markoverflaten og det skal gis beskjed til ansvarlig oppsyn i forkant av kjøringen (*ifølge § 6 punkt a*). Dersom en ikke lykkes i å få kontakt med ansvarlig oppsyn kan det meldes fra i etterkant. Det kan etter søknad gis flerårige tillatelser til motorferdsel i forbindelse med utsetting av saltsteiner (*ifølge § 7 punkt j*). Det kan også gis tillatelse til oppføring av gjerder og samleanlegg for beite, samt nødvendig motorferdsel i forbindelse med dette (*ifølge § 7 punkt k og m*).

5.3.3 Jakt og fiske

Jakt, fangst og fiske reguleres etter viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven. Felling av store rovdyr er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk (*ifølge § 4 punkt c*). Det kan søkes om utføring av tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk, (*ifølge § 7 punkt f*).

Storviltjakt

Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt (for å få bedre sikt) er tillatt (*ifølge § 4 punkt e*). Det er også tillatt å sette opp midlertidige mobile jakttårn, som fjernes etter endt jakt sesong (*ifølge § 4 punkt f*). Grunneiers tillatelse bør innhentes før anlegget settes opp. Uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv er tillatt med hest eller lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (*ifølge § 6 punkt b*). Ved terrengskade av betydning vil tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport må dette omsøkes (*ifølge § 7 punkt b*).

Retningslinjer

Uttransport av felt storvilt skal foregå utenom våte myrpartier, og annen bæresvak mark, for å unngå varige kjørespor.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Uttransport av storvilt med annet kjøretøy

Søknad må inneholde tidsrom for transporten og hva slags kjøretøy som skal benyttes.

5.3.4 Friluftsliv

Alle er velkommen til å ferdes i området etter allemannsretten i frilftsloven, men utøvelse av friluftsliv skal ikke være til skade for plante- og dyreliv eller til ulempe for reindrift og landbruk.

Ferdsel og båndtvang

Hunder skal holdes i bånd under båndtvangen (1. april – 20. august). Bruk av motoriserte kjøretøy samt start og landing med helikopter, er forbudt i naturreservatet (*ifølge § 5 punkt a*). Sykling og bruk av hest og kjerre forbudt utenom stien som er markert i vernekartet i vedlegg 5 (*ifølge § 5 punkt b*). Skånsom ridning er tillatt (*ifølge § 6 punkt d*).

Arrangementer

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre større arrangementer er i utgangspunktet forbudt (*ifølge § 3 punkt d*), men det kan her søkes om avgrenset bruk av reservatet (*ifølge § 7 punkt e*). Et fåtall telt, en skoleklasse på tur eller tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av barnehager, ideelle organisasjoner eller liknende, regnes ikke som større arrangementer og omfattes ikke av forbudet. I tvilstilfeller skal aktiviteten omsøkes. Det kan gis dispensasjon til bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten (*ifølge § 7 punkt j*).

Geocaching

Ferdsel i forbindelse med geocaching utgjør trolig ingen trussel mot verneverdiene i naturreservatet. Det trengs ikke dispensasjon fra verneforskriften for å plassere ut cacher i området. Eventuelle cacher bør plasseres i nærhet til eksisterende stier og skal ikke spikres fast i trær eller plasseres på annen måte som vil være til skade for naturen.

Bålbrenning

Uttak av småvirke til bål og enkelt friluftsliv på stedet er tillatt (*ifølge § 4 punkt i*), men hele trær og gadd av gran og furu (tørre stammer) skal ikke felles.

Bær og matsopp

Sanking av bær og matsopp er tillatt (*ifølge § 4 punkt a*).

Rydding av stier

Stien markert i vernekartet (vedlegg 5) kan ryddes uten søknad (*ifølge § 4 punkt h*).

Retningslinjer

Rydding av stier:

Dette gjøres ved å kappe vekk den delen av treet som ligger over stien, slik at stien åpnes igjen. Bestemmelsen gjelder innenfor stiens eksisterende bredde. Nedfall skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av stien.

Figur 10. Eksempel på stirydding. Foto: Marie Uhlen Maurset, FMNT.

5.3.5 Redning og øvelser

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet er direkte tillatt i Aunskardet-Lakshøhaugen naturreservat (*ifølge § 6 første ledd*). Dette unntaket gjelder imidlertid ikke øvingskjøring. Dersom det skal foregå motorferdsel i naturreservat i forbindelse med øvelser skal dette omsøkes (*ifølge § 7 punkt a*). Landing og start med forsvarets luftfartøy er tillatt (*ifølge § 6 punkt e*).

5.3.6 Kraftlinje

Drift og vedlikehold av eksisterende kraftlinje er tillatt. Det samme gjelder istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg (*ifølge § 4 punkt n*). Oppgradering for å øke spenningsnivå eller økning av linetverrsnitt er tillatt så lenge dette ikke fører til vesentlige fysiske endringer (*ifølge § 4 punkt o*). Dersom oppgraderingen eller fornyelsen ikke faller inn under § 4 skal dette omsøkes (*ifølge § 7 punkt o*). Motorferdsel i forbindelse med arbeid på kraftlinjen skal omsøkes (*ifølge § 7 punkt p*), så lenge det ikke er i forbindelse med akutt utfall på eksisterende kraftlinje (*ifølge § 6 punkt f*). Det skal da gis beskjed til forvaltningsmyndigheten i etterkant.

6 Oppsyn og administrasjon

FMNT er forvaltningsmyndighet i Aunskardet-Lakshølhagen naturreservat. Søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften sendes derfor FMNT.

6.1 Dispensasjonssøknader

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter søknad, er beskrevet i kapittel 5.3 i forvaltningsplanen, der det refereres til verneforskriften. Tekstboksen nedenfor gir en oversikt over hva dispensasjonssøknader skal inneholde.

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften skal inneholde:

- Tiltakshavers /søkers navn og adresse
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse)
- Beskrivelse av tiltaket, omfang og varighet
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt (dersom dette er kjent)

Lovverk

Verneforskriften for Aunskardet-Lakshølhagen naturreservat er gjeldende lovverk for verneområdet. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I *verneforskriften § 7* (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår, og det kan være aktuelt med flerårige dispensasjoner. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i *verneforskriften § 7*, behandles søknaden etter *verneforskriften § 8*, som er liklydende med *naturmangfoldloven § 48*. Tiltaket kan da gis dispensasjon dersom det ikke går imot vernets formål eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket kan også gis dispensasjon dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Vilkår for dispensasjoner

Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår for dispensasjoner. Det skal alltid vurderes om det bør knyttes vilkår til tillatelser for å ivareta verneformålet.

Vedtak

Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret. Politiet skal ha kopi av motorferdseløyver og Sametinget og fylkeskommunen skal ha kopi dersom vedtaket berører kulturminner. Vedtak kan påklages i henhold til forvaltningsloven.

7 Kilder

Artsdatabanken 2016. Artsportalen. <http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/>. Sist besøkt 04.09.16.

Direktoratet for naturforvaltning. 2007. *Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold*. DN håndbok 13, 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

Gaarder, G., Håpnes, A., Tønsberg, T. og Holien, H. 1997. Boreal regnskog i Midt-Norge. DN-rapport 1997-2. 328 s.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. *Norsk rødliste for arter 2015*. Artsdatabanken, Norge.

Hofton, T. H. 2014a. *Naturverdier for lokalitet Aunskardet, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2013*. NaRIN faktaark, BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

Hofton, T. H. 2014b. *Naturverdier for lokalitet Lakshølhaugen-Skardfjellet, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2013*. NaRIN faktaark, BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

Holien, H. 2003. Botanisk mangfold i Namdalseid kommune. Høgskolen i Nord-Trøndelag. HINT – Rapport nr. 13, 2003.

Klepsland J. 2015. *Naturfaglig undersøkelse av raviner på Tømmerås, Grong*. BioFokus-notat 2015-23. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Miljødirektoratet. 2016. <http://kart.naturbase.no/> sist besøkt 04.09.16.

Vedlegg 1. Verneforskrift

Forskrift om vern av Aunskardet–Lakshølhaugen naturreservat, Namdalseid kommune, Nord-Trøndelag

Dato: FOR-2015-12-11-1498

Publisert: II 2015 hefte 5

Ikrafttredelse: 11.12.2015

Gjelder for: Namdalseid kommune, Nord-Trøndelag

Hjemmel: LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§37, LOV-2009-06-19-100-§62

Korttittel: Forskrift om vern av Aunskardet–Lakshølhaugen naturreservat

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 11. desember 2015 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å sikre et variert område med naturskog. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold, særlig knyttet til truet og sjelden natur som boreal regnskog og arter typiske for denne naturtypen. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Namdalseid kommune: 154/40, 179/1, 180/10, 180/12.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 3890 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet desember 2015. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Namdalseid kommune, hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen

form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

a) Sanking av bær og matsopp.

b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.

c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.

d) Beiting.

e) Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.

f) Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.

g) Vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.

h) Rydding av eksisterende stier, vist på kart, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.

i) Skånsomt uttak av småvirke for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles.

j) Utsetting av saltsteiner.

k) Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji, dvs. tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander. Bestemmelsene gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødliste, eller uttak av særegne vekstformer på trær (for eksempel rikuler).

l) Reindriftas nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel på stedet og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, i samsvar med forvaltningsplan. Uttak skal ikke foretas i kjerneområder vist i forvaltningsplan.

m) Vedlikehold/rydding av eksisterende flyttelei/kjørelei i reindrift, vist i forvaltningsplan.

n) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.

o) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger og stier vist i forvaltningsplan er bruk av sykkel og hest og kjerre forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv med hest eller lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon, som avtale med oppdragsgiver.
- d) Skånsom riding.
- e) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 første ledd.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 annet ledd b.
- c) Nødvendig motorferdsel for vedlikehold som nevnt i § 4 g.
- d) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- e) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- f) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- g) Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.

- h) Start og landing med helikopter i forbindelse med reindrift.
- i) Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
- j) Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
- k) Oppføring av gjerder og samleanlegg for beite.
- l) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med utsetting av saltsteiner.
- m) Nødvendig motorferdsel knyttet til aktiviteter nevnt i § 7 d, f og k.
- n) Nødvendig motorferdsel for transport av materialer til gjenoppføring av anlegg eller innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- o) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- p) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering og fornyelse av kraftledninger.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplanen i henhold til reindriftsloven.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

Vedlegg 2. Artsmangfold

Tabell 3. Tabellen viser rødlista arter som har blitt registrert i Aunskardet og Lakshølhaugen-Skardbergfjellet under feltregistreringene i 2013 (Hofton 2014a; Hofton 2014b). Noen funn (av trådragg og gullprikklav) er også hentet fra Artsdatabankens «Artskart». Voksested er hentet fra kriteriedokumentasjon i Artsdatabankens artsportal (Artsdatabanken 2016).

Art	Gruppe	Status*	Funnsted (kjerneområde)	Voksested ¹
Gubbeskjegg <i>Alectoria sarmentosa</i>	Busk- og bladlav	NT	1, 5	Vokser epifyttisk på gamle bartrær, hovedsakelig gran.
Skorpefittlav <i>Fuscopannaria ignobilis</i>	Busk- og bladlav	NT	1, 5, 6, 7	Stammer av gamle løvtrær med rik bark.
Gullprikklav <i>Pseudocyphellaria crocata</i>	Busk- og bladlav	VU	1, ved Oksa, Aunefossen	Løvtrær med rik bark i kystgranskog.
Trådragg <i>Ramalina thrausta</i>	Busk- og bladlav	VU	Ved Oksa, Aunefossen	Grangreiner og mosekledde bergvegger.
Trønderflekklav <i>Arthothelium norvegicum</i>	Skorpelav	VU	1	Løvtrær med glatt bark (rogn) i kystgranskog
Granbendellav <i>Bactrospora corticola</i>	Skorpelav	VU	1	Gran i gammel granskog.
Meldrålav <i>Cliostomum leprosum</i>	Skorpelav	VU	1	Gamle grantrær med grov bark i gammel, fuktig skog
Huldrælav <i>Gyalecta friesii</i>	Skorpelav	NT	1	Hummus og rotten ved i rothuler på gammel gran.
Skorpepiggsopp <i>Gloiodon strigosus</i>	Vedboende sopp	NT	6	Stående og liggende døde løvtrær.
Furuplett <i>Chaetodermella luna</i>	Barksopp	NT	2	Død ved av furu.
Alm <i>Ulmus glabra</i>	Løvtre	VU	7	Edelløvskog.

* Rødlitestatus pr. 2016 (Artsdatabanken 2016).

¹ Informasjonen er hentet fra nettversjonen av rødlista 2015 (Artsdatabanken 2016)

Vedlegg 3. Miljørettsprinsipper ved saksbehandling

I følge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for offentlige beslutninger. Det vil si at disse prinsippene skal vurderes, og at det skal fremgå i avgjørelsen hvordan de er tatt hensyn til og vektlagt. Nedenfor beskrives de fem prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, naturens tilstand og effekt av påvirkninger. I hver enkelt dispensasjonssøknad vurderes derfor:

- 1) Hvilke naturverdier finnes på stedet?
- 2) Hva er effekten av det omsøkte tiltaket på disse verdiene?
- 3) Hvor er denne kunnskapen hentet fra (rapporter, generell kunnskap, erfaringer osv.)?

§ 9 Føre-var-prinsippet

Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap til å kunne si noe om virkningen av det omsøkte tiltaket på naturmiljøet skal føre-var-prinsippet benyttes.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Samlet belastning på økosystemet skal vurderes. Under behandlingen av dispensasjonssøknader skal det derfor vurderes hva slags belastning økosystemet har vært utsatt for (i form av tidligere og nåværende tiltak og bruk), hva det trolig vil bli utsatt for i fremtiden, og hva den samlede belastningen på økosystemet vil bli dersom dispensasjonen gis.

§ 11 Kostnader ved miljøforringelse

Den som gjør skade på miljøet skal bære kostnadene. Det kan altså bli stilt krav om at tiltakshaver utbedrer skadene tiltaket har medført, eller at tiltakshaver må dekke kostnadene ved å hindre skade på naturmangfoldet.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal velges de driftsmetoder, teknikker og den lokalisering av tiltaket som gir minst skade på naturen. Det skal derfor alltid vurderes om det finnes alternative lokaliseringer, og om disse gir mindre skade på naturmangfoldet. Det skal også alltid vurderes om det finnes andre teknikker eller driftsmetoder som gir mindre skade.

Vedlegg 4. Bruk av naturmangfoldloven §§ 8-12

Dette vedlegget beskriver hvordan miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8-12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Aunskardet-Lakshølhaugen naturreservat er beskrevet i kapittel 1 og 4. Denne kunnskapen er bakgrunnen for kapittel 5 (Forvaltning), deriblant retningslinjene for brukerinteresser i kapittel 5.3. Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området har FMNT vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i naturreservatet er godt. Føre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Tiltaks- og oppsynsplanen i kapittel 5.2 er blant annet utarbeidet for å følge med på hvordan markdekket tåler eventuell barmarkskjøringen i området. Dette er viktig for å kunne vurdere den samlede belastningen på økosystemet, etter prinsippet i naturmangfoldloven § 10. Dette vil også kunne bli en viktig del av det fremtidige kunnskapsgrunnlaget om økosystemets robusthet, og bør vurderes i forbindelse med revideringen av forvaltningsplanen.

Prinsippene i §§ 11 og 12 har blitt lagt til grunn i utformingen av retningslinjer for brukerinteresser i kapittel 5.4. Disse prinsippene går ut på at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse (§ 11), og at en skal bruke de teknikker og driftsmetoder som gir minst belastning på naturmangfoldet (§ 12). Dette gjelder blant annet uttransport av felt storvilt, der det står i forvaltningsplanen at våt myr og annen bæresvak mark skal unngås. Retningslinjene i forvaltningsplanen pålegger ikke brukerinteressene direkte ekstra kostnader, men det står blant annet spesifisert at en vil kunne få krav om utbedring dersom en gjør skade på naturmangfoldet. Det vil også kunne bli et krav, ved en eventuell dispensasjon fra verneforskriften, om at en bestemt teknikk eller driftsmetode skal benyttes for å gjøre minst mulig skade på naturen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 vil også bli vurdert under behandlingen av dispensasjonssaker.

Vedlegg 5. Vernekart

Vernekart for Aunskardet-Lakshølhaugen naturreservat.

